

Prof. J. Nathans

Het MAB vóór 50 jaar

september 1932

In deze aflevering wordt (de latere prof.dr.) S. Kleerekoper welkom geheten als rubriekredacteur voor 'Literatuur'. Kleerekoper was een scherp denker met een dito-pen, waarvan hij meteen al blijkt geeft in zijn omvangrijke artikelreeks over de standaardkosten in de literatuur. Zijn daarin vervatte kritiek op Charter Harrison heeft velen aan het denken gezet. Zijn leerboek over de bedrijfseconomie is van bijzondere betekenis geweest, mede omdat daardoor ideeën van Limperg, welke behoudens in de kringen van de 'happy few' weinig bekend waren, wijd verbreid werden.

In Duitsland mag de verplichte controle, die is ingevoerd voor Aktiengesellschaften met een kapitaal van meer dan drie miljoen mark uitsluitend door Wirtschaftsprüfer en Prüfungsgesellschaften, die in de lijst der Hauptstelle voorkomen, worden uitgevoerd. Aanvankelijk scheen het dat het de Duitse ingenieurs, architecten en soortgelijke groepen van personen niet zou lukken hun aanspraken op toelating tot het beroep erkend te zien maar ten slotte blijken zij over de gehele linie te hebben gezegevierd. Ook in Hongarije is in navolging van Duitsland een regeling van het accountantswezen tot stand gekomen.

In de rubriek 'Efficiency' komt de Campos-boekhoudmachine uitgebreid ten tonele. Deze machine was het produkt van de Powers fabrieken, als fabrikant van ponskaartverwerkende apparatuur welhaast even bekend als de toenmalige Hollerith. Over de Campos-machine, welke ik persoonlijk in de praktijk nooit heb zien werken, werd met bewondering gesproken. Hij kan omschreven worden als een betrekkelijk eenvoudige rekening-courant boekhoudmachine, maar met een geheugenmechanisme. Bij het standaard-model, waarvan kon worden afgeweken, bestond dit mechanisme uit groepen, welke elk 100 rekeningen (nummer en saldo) bevatten. Een rekening kon via het toetsenbord worden opgeroepen en van de in het mechanisme bewaarde gegevens kon geheel automatisch een saldolijst worden verkregen. De machine kostte ongeveer f 22.000; naar de mening van de berichtgever kwam een boeking op minder dan 1 cent per stuk te staan wanneer er 2000 posten per dag zouden worden verwerkt bij een achturige werkdag. Er werd wel wat van het personeel verlangd in die tijd.

'Is het U bekend of op de grootere accountantskanoren een boete-stelsel bestaat om het maken van fouten door assistenten tegen te gaan? Acht U boetebepalingen op een accountantskantoor wel wenschelijk?' Zo luidt vraag 22.

Het antwoord van L(imperg) luidt dat hem geen enkel geval bekend is en dat hij geen kans ziet om zulk een boetetarief, dat zeer gedifferentieerd zou behoren te zijn te ontwerpen, gesteld dat hij daarvoor zou voelen, maar dat is niet het geval. Een rationeel boetestelsel is immers òf een correctief op een aanvulling van een onvolkomen toezicht en als zodanig niet op zijn plaats in een goed georganiseerde arbeid van de accountant en zijn staf òf een verhaal van schade op de uitvoerder en voor dit doel heeft het op een accountantskantoor geen zin.

Wat ook tegen Limperg ingebracht kan worden, zorgvuldigheid en bezonnenheid staan bij hem hoog in het vaandel.